

Το τέλος του 20ού αιώνα. Η αρχή του 21ου

Στα τέλη του πρώτου μισού του 20ού αιώνα, μετά το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, ενός πολέμου που υπέβαλε σε πλείστες δοκιμασίες τους κοινωνικούς και πολιτικούς θεσμούς, που όξυνε τα μίση και τα πάθη, που ενέπνευσε τη μισαλλοδοξία και το ρατσισμό, που ανέδειξε τη βαρβαρότητα και την ισοπέδωση της ανθρώπινης αξίας, ειπώθηκε η ακόλουθη φράση, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης και θαυμασμού προς εκείνους που δεν δίστασαν να ριψοκινδυνεύσουν ή και να θυσιάσουν τη ζωή τους, στο βωμό των ανώτερων ηθικών και κοινωνικών αξιών, οραματιζόμενοι ένα καλύτερο μέλλον για την ανθρωπότητα: «Ποτέ τόσο πολλοί δεν χρωστούσαν τόσα πολλά σε τόσο λίγους». Στις μέρες μας, στα τέλη του ίδιου αιώνα, πενήντα χρόνια αργότερα, έχοντας παρακολουθήσει την εξέλιξη των κοινωνικών, πολιτικών και ηθικών αξιών των νικητών της παγκόσμιας σύρραξης, θα μπορούσε να ειπωθεί πως: «ποτέ τόσο λίγοι δεν άλλαξαν τόσο πολύ τόσο λίγους, σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα».

Μετά την πρώτη πεντηκονταετία του αιώνα, οπότε και έπαψαν οι ένοπλες συγκρούσεις στην Ευρώπη, οριστικοποιήθηκαν τα σύνορα των περισσότερων κρατών, παγιώθηκαν οι κρατικές τους υποστάσεις και αναπτύχθηκαν ιδεολογίες υπέρ διαφορετικών πολιτικών συστημάτων διακυβέρνησης. Ακολούθησε η περίοδος του Ψυχρού Πολέμου, κατά την οποία συγκρούστηκαν οι δύο κυρίαρχες ιδεολογίες, η οποία έληξε ουσιαστικά στις αρχές της τελευταίας δεκαετίας του αιώνα, με την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού στα κράτη της ανατολικής Ευρώπης και τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Θα μπορούσε λοιπόν να ειπωθεί, πως κατόπιν πολυετούς εφαρμογής των πολιτικών συστημάτων, επικράτησε εκείνο που ήταν περισσότερο αποτελεσματικό στην πράξη, εκείνο που ενδεχομένως, θα συνέτεινε στην βελτίωση του βιοτικού

επίπεδου των πολιτών, που θα αναδεικνυε τις ικανότητες του ατόμου, που θα συνέβαλε στην δημιουργία ενός οικουμενικού πολιτισμού, που θα έκανε τους πολίτες κοινωνούς ενός δικαιοτέρου πολιτικού συστήματος, αντάξιου της θυσίας όλων εκείνων όσων υπερασπίστηκαν τις αξίες και τα ιδανικά που πίστευαν πως δικαιούνταν να βιώσουν οι απόγονοί τους.

Δεν έχει περάσει ούτε μια δεκαετία από την επικράτηση του καπιταλιστικού συστήματος στον λεγόμενο «Δυτικό Πολιτισμό» και παρατηρούμε πώς έχει επιδράσει στους τομείς της πολιτικής, της κοινωνίας, του πολιτισμού. Με ραγδαίους ρυθμούς γίνονται συγχωνεύσεις εταιρειών, δημιουργώντας οικονομικούς κολοσσούς, οι οποίοι στερούνται σεβασμού προς τον ανθρώπινο παράγοντα, ενδιαφέρονται μόνο για την αύξηση των κερδών τους, αντιμετωπίζουν τα πάντα υπό το πρίσμα μιας λογιστικής λογικής, θεωρούν πως όλα έχουν να κάνουν με το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Επιτυχημένοι θεωρούνται εκείνοι που καταφέρνουν να βρουν νέους τρόπους αύξησης των κερδών των εταιρειών, είτε της περικοπής των εξόδων τους, είτε απολύοντας εργατικό δυναμικό ώστε να βελτιώσουν τα οικονομικά τους μεγέθη, είτε δημιουργώντας νέες αγορές, είτε επιβάλλοντας ολιγοπωλιακά ή και μονοπωλιακά, τα προϊόντα τους. Αναδεικνύεται ο ρόλος των λεγόμενων διαχειριστών, των managers, οι οποίοι αδιαφορούν για το πώς θα παραχθεί το προϊόν, τι επιπτώσεις θα έχει στην αγορά, στους καταναλωτές, στην δημόσια υγεία, στην μόλυνση του περιβάλλοντος, στην κοινωνία. Μοναδικός σκοπός είναι το κέρδος.

Η πολιτική, στερούμενη εναλλακτικών λύσεων, βρίσκεται εγκλωβισμένη στην μία και μοναδική επικρατούσα ιδεολογία και προσπαθεί να βρει διαφορετικές εκφάνσεις της, ώστε να καλύψει παροδικά τις εκάστοτε κοινωνικές ανάγκες, φοβούμενη την ανατροπή των «οικονομικών μεγεθών», της

«εργασιακής ειρήνης», τη μείωση της παραγωγικότητας. Ευρισκόμενη προ τετελεσμένων, δεν μπορεί να κάνει τίποτε άλλο, από το να υποχωρεί αργά, αλλά σταθερά, παραδινόμενη στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Το γεγονός αυτό οξύνει την κοινωνική ανισότητα, παρέχοντας καλύτερη Υγεία, Εκπαίδευση, Ασφάλιση σε όσους έχουν κάποια οικονομική άνεση και αναδεικνύει τον ρόλο του χρήματος. Δημιουργεί έναν φαύλο κύκλο, ο οποίος ανατροφοδοτείται από τον πλουτισμό των πλουσίων και την ένδεια των φτωχών. Δεν είναι πλέον οι κυβερνήσεις σε θέση να προβάλλουν στους πολίτες των κρατών τους τις παραδοσιακές αξίες, οι οποίες ενίσχυαν τον κρατικό θεσμό και συνέτειναν στη δημιουργία ιδεολογιών και δράσεων υπέρ των συνανθρώπων, υπέρ της αλληλεγγύης, υπέρ της πατριδας, υπέρ της κοινωνικής καταξίωσης, υπέρ της ανάδειξης συλλογικότητας. Όλα πλέον σχετίζονται με την ευημερία του ατόμου, με τη στενή έννοια του όρου. Δεν ευημερεί το άτομο ως κοινωνός μας ευημερούσας πολιτείας, αλλά η πολιτεία ευημερεί ως σύνολο ευημερούντων ατόμων. Με τον τρόπο αυτό εκείνοι που ευημερούν περισσότερο από τους άλλους -κατά το «είναι περισσότερο ίσοι από τους άλλους» - είναι σε θέση να επιβάλλουν τους κανόνες της «ευημερίας». Ποιοί είναι αυτοί; Οι μεγάλοι οικονομικοί οργανισμοί, οι οποίοι έχουν τη δύναμη να ελέγχουν και την πολιτική (λόγω της άμεσης εξάρτησής της από τα οικονομικά μεγέθη), που τείνουν να γίνουν μεγαλύτεροι και ισχυρότεροι. Επικρατεί παγκοσμίως το κράτος εκείνο που έχει την πιο ισχυρή οικονομία, το οποίο επιβάλλει τους πολιτικούς του κανόνες στα υπόλοιπα ασθενέστερα οικονομικά κράτη. Το ίδιο, όμως, αυτό ισχυρό κράτος, είναι δέσμο των μεγάλων οικονομικών συμφερόντων που ανέδειξαν τους «ηγέτορες» του.

Στα πλαίσια της ανάδειξης του οικονομικού παράγοντα, οι πολίτες

του
Τάσου Τάσκαρη
Ηλεκτρ. Μηχανικού
και Μηχανικού
Υπολογιστών,
υποψήφιου διδάκτορα

όλων των κρατών, εντάσσονται στην λογική της απόκτησης χρήματος, όσο το δυνατόν περισσότερου και κατά τον ευκολότερο δυνατό τρόπο.

Ελαττώνεται η ισχύς στις κοινωνικές σχέσεις, μέτρων πολιτιστικών, ηθικών, φιλοσοφικών. Καταλύονται από την δύναμη του χρήματος. Ενδεικτικά σημεία; Αναζήτηση του πλέον προσοδοφόρου επαγγέλματος, ένταξη στην λογική και στις απαιτήσεις της καριέρας, διαρκής αύξηση των καταναλωτικών αναγκών. Το ίδιο το πολιτικό σύστημα, οι ίδιοι ισχυροί της παγκόσμιας οικονομίας, αντιλαμβανόμενοι τις απαιτήσεις των «πολιτών», προσφέρουν την δυνατότητα ευκολότερου κέρδους, «συμμετοχής στο όνειρο», αποσκοπώντας πάντα στον δικό τους πλουτισμό και στην αύξηση των λογιστικών τους αξιών και υπεραξιών. Πώς το ονομάζουν; Λαϊκό καπιταλισμό. Ενδεχομένως το νέο «όπιο των λαών». Αναδεικνύουν την τάξη εκείνων που πλουτίζουν, χωρίς όμως ουσιαστικά να παράγουν, εκείνων οι οποίοι είναι καλοί διαχειριστές των κεφαλαίων κάποιων άλλων, που τα

απέκτησαν παράγοντας αγαθά, εμπνεταλλευόμενοι την υπεραξία και την παραγωγικότητα κάποιων τρίτων. Ισχύει δηλαδή, η λογική ότι το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρότερο, ο νόμος της ζούγκλας εν ολίγοις, ή ακόμα πιο γλαφυρά, η λογική του «ο κλέψας του κλέψαντος». Αν οι παλαιότερες κοινωνίες χαρακτηρίζονταν από τις οικονομικά ισχυρές τάξεις, θα ονομάζονταν ενδεχομένως, κοινωνίες αριστοκρατών, πατρικίων, φεουδαρχών ή μεγαλοαστών. Στα πλαίσια αυτής της λογικής η σημερινή κοινωνία, μάλλον, θα ονομαζόταν «κοινωνία νεόπλουτων». Δυστυχώς, ο χαρακτηρισμός «νεόπλουτος», δεν έχει να κάνει μόνο με τον τρόπο απόκτησης χρήματος, αλλά και με την παράλληλη απουσία μιας γενικότερης Παιδείας, κουλτούρας, καλλιέργειας ή πνευματικής ανησυχίας.

Εύλογα θα μπορούσε να τεθεί το ερώτημα αν εκείνοι που έθεσαν τον εαυτό τους υπό την υπηρεσία των υπερασπιστών του ανθρωπισμού και του Δυτικού Πολιτισμού, γνώριζαν το αποτέλεσμα των θυσιών τους, θα ανα-

θεωρούσαν την απόφασή τους. Αποτελούν λαϊκισμό τέτοιου είδους ερωτήματα και ενδεχομένως, προσβάλλουν όλους εκείνους που δεν είχαν διλήμματα ή τέτοιους ενδοιασμούς, έχοντας πίστη σε αυτό που κάνουν. Η ευθύνη βαρύνει περισσότερο εκείνους που ακολούθησαν, που άφησαν τη λήθη να τους κυριεύσει, που δεν αναρωτήθηκαν ποτέ ποιές θα μπορούσαν να είναι οι συνέπειες των επιλογών και των πράξεών τους, είτε λόγω καροσκοπισμού είτε λόγω ανικανότητας είτε λόγω ασέβειας προς τους συνανθρώπους τους.

Οι σκέψεις αυτές δεν επιδιώκουν να αποδείξουν τα αυταπόδεικτα, ούτε εντάσσονται στη λογική μιας άγονης αμφισβήτησης των πάντων. Εξάλλου και ο γράφων αποτελεί μέλος της ίδιας αυτής κοινωνίας και βιώνει τις επιδράσεις της. Αποτελούν προβληματισμούς ενός ατόμου, που καλείται να ενταχθεί κοινωνικά και να υπακούσει σε κανόνες και νόμους, που δύσκολα αναιρούνται. Διατηρεί, παρά ταύτα, το δικαίωμα και την υποχρέωση να τους κρίνει.

Το Τελευταίο Θεώρημα του Φερμά*

Η επική προσπάθεια επίλυσης του σημαντικότερου μαθηματικού προβλήματος στον κόσμο

Αποφάσισα να αφιερώσω αυτό το άρθρο μου στο βιβλίο του *Simon Singh*, γιατί επιθυμούσα να μοιραστώ την συναρπαστική εμπειρία της ανάγνωσής αυτού του βιβλίου. Πρόκειται όχι απλώς για ένα εξαιρετικά καλογραμμένο βιβλίο με ενδιαφέρον θέμα, αλλά για σαγηνευτική αποτύπωση σε χαρτί, του πάθους για γνώση και του πάμλου γενικότερα της επιστημονικής κοινότητας, κυρίως στο χώρο των μαθηματικών, από την εποχή του δικού μας Πυθαγόρα έως και σήμερα.

Το κεντρικό θέμα και η αφορμή για την συγγραφή αυτού του καταπληκτικού βιβλίου, είναι ο αγώνας διάρκειας 350 ετών για την απόδειξη του περίφημου *Τελευταίου Θεωρήματος του*

Φερμά (Fermat's Last Theorem). Ένα πρόβλημα που βασάνισε την επιστημονική κοινότητα, όντας η αφορμή για την παραγωγή μεγάλου μέρους της μαθηματικής γνώσης, που σήμερα είναι διαθέσιμη, αλλά και οδηγώντας κατ'επανάληψη σε απόγνωση, κεφαλαίωδους σημασίας προσωπικότητες της επιστήμης, όταν αναγκάζονταν να παραδεχθούν την αδυναμία τους να επιλύσουν το πρόβλημα.

Όλα άρχισαν το 17ο αιώνα, όταν ο εκκεντρικός Πιέρ ντε Φερμά, μελετώντας τα «Αριθμητικά» του Διόφαντου, στάθηκε στο γνωστό Πυθαγόρειο Θεώρημα ($x^2 + y^2 = z^2$) και άρχισε να το κοιτά λίγο διαφορετικά. Στο περιθώριο της σελίδας του αντιγράφου των

«Αριθμητικών» που διέθετε, σημείωσε την παρατήρηση ότι είναι αδύνατον να υπάρχουν ακέραιοι x, y και z , τέτοιου ώστε:

$$x^n + y^n = z^n, \text{ όπου } n > 2.$$

Σημείωσε μάλιστα από κάτω, το εξής: «Έχω ανακαλύψει μια πραγματικά θαυμάσια απόδειξη, όμως το περιθώριο της σελίδας είναι πολύ στενό για να την αναπτύξω».

Ο Φερμά ήταν άνθρωπος μοναχικός, λόγω του επαγγέλματος του δικαστή που ασκούσε. Εκείνη την εποχή ήταν ανεπίτρεπτο για έναν δικαστή να έχει κοινωνικές συναναστροφές με τον κόσμο της πόλης όπου ασκούσε το επάγγελμά του, μια και θα μπορούσε να τους έχει κάποια στιγμή υπόδικους.

* Παρουσίαση του ομώνυμου βιβλίου του Simon Singh (Εκδ. Π. Τραυλός)

Είχε απασχόληση, για τον ελεύθερο χρόνο του, τα μαθηματικά. Καταπαύονταν ιδιαίτερα με μαθηματικούς γρίφους και ο κατ'εξοχήν χώρος τους ήταν τότε η θεωρία των αριθμών. Δεν ενδιαφερόταν καθόλου να κληροδοτήσει γνώση στις ερχόμενες γενεές. Τον ενδιέφερε μονάχα η πνευματική ικανοποίηση της επίλυσης ενός ακόμη γρίφου. Υπήρξε ερασιτέχνης μαθηματικός, ο οποίος, ζώντας μακριά από το Παρίσι, δρούσε απομονωμένος από την υπόλοιπη μαθηματική κοινότητα της εποχής, με προσωπικότητες όπως οι Πασκάλ, Γκασεντί, Ρομπερβάλ, Μποσχράν και ο πατέρας Μαρέν Μαρσέν.

Ο τελευταίος ήταν ο μόνος άλλος μαθηματικός, με τον οποίο διατηρούσε επαφές ο Φερμά. Ο πατέρας Μερσέν ενθάρρυνε το Φερμά να αποκαλύπτει τις μαθηματικές του ανακαλύψεις αλληλογραφώντας με άλλα μέλη της επιστημονικής κοινότητας. Ο Φερμά αρνιόταν σταθερά. Η δημοσίευση του έργου του και η αναγνώριση, δεν σήμαιναν τίποτε για αυτόν, που απολάμβανε με ικανοποίηση τη δυνατότητα του να δημιουργεί νέα θεωρήματα. Ωστόσο, η ντροπαλή και λιγομίλητη μεγαλοφυΐα, πέραν της μυστικοπάθειας, απολάμβανε να προκαλεί τους άλλους μαθηματικούς της εποχής, στέλνοντάς τους τα θεωρήματά του δίχως τις απαιτούμενες λεπτομερείς αποδείξεις, μονάχα για να τους πειράξει, προκαλώντας τους να τα αποδείξουν. Πολλοί μάλιστα ενοχλούνταν από αυτή του την τακτική. Ωστόσο ο Φερμά παρήγαγε σπουδαία μαθηματική γνώση, θεμελίωσε σημαντικούς τομείς των μαθηματικών, όπως ο διαφορικός λογισμός και η θεωρία των πιθανοτήτων και παρήγαγε σειρά θεωρημάτων στη θεωρία των αριθμών.

Οι προκλήσεις του Φερμά προς τους άλλους μαθηματικούς, πάντοτε τους ανάγκαζαν να καταπιαστούν με το να ελέγξουν το αποδείξιμο των θεωρημάτων του, κάτι που ποτέ δεν δέψευδε το Φερμά. Μετά το θάνατό του, όταν βρέθηκε το αντίγραφο των «Αριθμητικών» με τις πρόχειρες σημειώσεις του Φερμά στα περιθώρια, ξεκίνησε ένας αγώνας για τη λεπτομερή απόδειξη των συμπερασμάτων που πρόχειρα είχε σημειώσει ο Φερμά

πάνω στο κτριτισμένο βιβλίο του Διάφαντου. Ένα - ένα όλα αποδεικνύονταν, με εξαίρεση το αποκαλούμενο τελευταίο θεώρημα, με την περιβόητη φράση ότι, ο χώρος δεν επαρκεί για την ανάπτυξη της θαυμάσιας απόδειξης.

Η φράση αυτή αποτέλεσε τον εφιάλτη για τα επόμενα 350 χρόνια και το σχετικό θεώρημα έγινε έμμονη ιδέα των πιο διάσημων μαθηματικών μυαλών που από τότε ρίχνονταν στη μάχη για την απόδειξη του διασημότερου μαθηματικού προβλήματος. Ολόκληρες γενιές από μεγάλους μαθηματικούς, πέθαναν αγωνιζόμενοι για μια απόδειξη, ή έστω διάψευση του Τελευταίου Θεωρήματος, δίχως επιτυχία. Το κνήγι αυτής της στοιχειωμένης απόδειξης, παρότρυνε διάνοιες στην παραγωγή φανταστικών μαθηματικών θεωρημάτων και τεχνικών, ωστόσο, η πρόκληση του Φερμά, έμοιαζε για πλέον των τριών αιώνων απλησίαστη.

Εν τω μεταξύ, ο τερασίος αριθμός από μαθηματικές φυσιογνωμίες που μελετούσαν επί χρόνια το Τελευταίο Θεώρημα, είχε προχωρήσει παραπέρα. Αναπτύχθηκαν ολόκληρες μαθηματικές θεωρίες, οι οποίες βασιζόνταν στην υπόθεση ότι το Τελευταίο Θεώρημα ισχύει. Ένα ολόκληρο οικοδόμημα γνώσης άρχισε να κτίζεται, δίχως ακόμη να έχει εξασφαλιστεί η αντοχή των θεμελίων του. Τα συμπεράσματα που προέκυπταν από την υπόθεση ότι το Τελευταίο Θεώρημα ήταν αληθές, άνοιγαν απίθανους δρόμους στην πρόοδο της επιστήμης. Ωστόσο δεν μπορούσαν να αξιοποιηθούν όσο έλειπε η απόδειξη του Τελευταίου Θεωρήματος.

Μόλις το 1993, μια σύγχρονη μαθηματική φυσιογνωμία, κατάφερε να υποτάξει τον Φερμά, παρουσιάζοντας τη δουλειά επτά κοπιαστικών χρόνων σκληρής έρευνας και επιστρατεύοντας ή επανώνοντας, σχεδόν, όλη τη μαθηματική γνώση και τις τεχνικές απόδειξης του 20ού αιώνα. Ο Andrew Wiles, ένας ντροπαλός βρετανός μαθηματικός, που ονειρευόταν από τα δέκα του χρόνια την επίλυση αυτού του προβλήματος, είχε επιτέλους καταφέρει το μέχρι τότε θεωρούμενο ακατόρθωτο. Χρειάστηκε βέβαια άλλος ένας χρόνος, περίπου, για την συμπλήρωση της

απόδειξης του, ώστε να είναι πλήρης, αλλά μετά και από αυτό, έδωσε άλλη πνοή στα μαθηματικά, προσφέροντας απίστευτο όγκο νέας γνώσης.

Ο συγγραφέας του βιβλίου Simon Singh, στην προσπάθειά του για πιστή καταγραφή, ήρθε σε επαφή με τις μεγαλύτερες μαθηματικές προσωπικότητες των τελευταίων χρόνων, στο χώρο κυρίως της Θεωρίας των Αριθμών, αλλά και αλλού. Μέσα από την έρευνά του για το θέμα, παρουσιάζει με γλαφυρό τρόπο, το πάθος των μαθηματικών για την γνώση μέσω αποδείξεων, για την προσέγγιση της αλήθειας, που υπερβαίνει τους ανθρώπους με μοναδικό όπλο τη λογική. Στην πορεία αυτής της αφήγησης, διανθίζει το έργο του με σειρά από γοητευτικές αναδρομές στο παρελθόν της επιστήμης, αυτό της εποχής του Πυθαγόρα, του Αρχιμήδη και του Ευκλείδη.

Καταγράφει τις συναρπαστικές εμπειρίες των ανθρώπων που «κνήγησαν» την απόδειξη του Τελευταίου Θεωρήματος του Φερμά, αλλά και αναταραχές που συντάραξαν το μαθηματικό κόσμο, τους τελευταίους τέσσερις αιώνες. Παραθέτει μία γλαφυρή παρουσίαση της πορείας, σειράς μαθηματικών φυσιογνωμιών, που συμπληρώνουν το πάζλ της σύγχρονης μαθηματικής γνώσης (από τον Ουάιλς έως τον Φερμά, και από τον Τανιγάμα έως τον Πυθαγόρα), χαρίζοντας στον αναγνώστη μια απτή αίσθηση του αγώνα για τη γνώση και το άρωμα αυτών των λαμπρών προσωπικοτήτων, με το πάθος τους στην αναζήτηση της αλήθειας.

Εμβαθύνει στη σημασία της μαθηματικής απόδειξης και τον κεντρικό ρόλο της στην πρόοδο της επιστήμης. Καταγράφει ενδιαφέροντα δείγματα μαθηματικών γρίφων και αποδείξεων, δίχως να κουράζει τον αναγνώστη με περίτεχνα μαθηματικά. Όντας ο ίδιος φυσικός αλλά εργαζόμενος για σειρά ετών ως υπεύθυνος του τμήματος επιστημονικών ντοκιμαντέρ του BBC, προσδίδει μια ελαφριά χροιά εκλαϊκευσης στην αφήγησή του, επιτρέποντας ακόμα και σε αναγνώστες μη μαθηματικούς, να μοιραστούν τα απίθανα συνασθήματα και το δέος που αισθάνεται ο επιστήμονας όταν επιτυγχάνει μια σημαντική ανακάλυψη, που αλλά-

του
Σεραφείμ Αθ.
Κοτρώτσου
Ηλεκτρ. Μηχ/κού
και Μηχ/κού Η.Υ.,
υποψήφιου διδάκτορα
και Μεταπτυχιακού
υπότροφου ΕΜΠ

ζει ριζικά την πορεία της επιστήμης του.

Διάβασα το παραπάνω βιβλίο στην παραλία, κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών. Ήταν δώρο ενός φίλου μαθηματικού. Δεν φανταζόμουν ότι θα ήταν τόσο ενδιαφέρον. Ένας καλός μου φίλος, βλέποντάς με να διαβάζω κάτι «μαθηματικό» στην ακρογιαλιά, ξαφνιασμένος μου συνέστησε να ξεκουράζω το μυαλό μου διαβάζοντας κάτι πιο ελαφρύ στη θάλασσα.

Απάντησα σχεδόν μονολεκτικά, λέγοντας ότι πρόκειται για συναρπαστικό βιβλίο. Το λακωνικό της απάντησής μου δεν οφειλόταν στο ότι ακόμη δεν είχα πολλά να πω για το βιβλίο, αλλά στο ότι δεν ήθελα να διακόψω μια από τις συναρπαστικές αφηγήσεις του Simon Singh, για να δώσω κάποιες εξηγήσεις. Πόσο άδικο είχε όμως ο φίλος μου. Αισθάνομαι ακόμη το ηλεκτρικό ρεύμα που έρρεε από τις άκρες των δακτύλων μου προς το νου μου,

καθώς γύριζα τις σελίδες αυτού του βιβλίου, ανακαλύπτοντας και άλλες συναρπαστικές αφηγήσεις για την ιστορία της μαθηματικής επιστήμης. Το συναίσθημα είναι δύσκολο να περιγραφεί. Ίσως μια ιδέα περί αυτού έλαβε η κοπέλα μου, όταν νόμισε ότι την είχα ξεχάσει εντελώς, όντας απορροφημένος στο καταπληκτικό αυτό βιβλίο. Συστήνω ανεπιφύλακτα σε όσους δεν το έχουν διαβάσει ακόμη, να το πράξουν.

Ένωση Αποφοίτων ΕΜΠ

Το Ε. Μ. Πολυτεχνείο κατά τα έτη 1936-1940

Στην προσπάθεια μας να γράψουμε λίγα λόγια για τους αποφοίτους των ετών 1936-1940 αντιμετωπίσαμε την δυσκολία του να χωρέσουμε την αγάπη τους για του ΕΜΠ και όλη την δουλεία τους, που αποτελεί συνεχής προσπάθεια 50 και πλέον ετών και το 80% της υποδομής της χώρας μας, αλλά και την προσωπική τους ζωή σε λίγες σελίδες, ήταν αδύνατο.

Αντ' αυτού σας λέμε πως δούλεψαν σκληρά με ελάχιστα μέσα για να φτιάξουν πολλά από αυτά που εμείς θεωρούμε δεδομένα, πολέμησαν ώστε να είμαστε υπερήφανοι που είμαστε έλληνες και έζησαν και ζουν ανάμεσα μας

βοηθώντας μας να γίνουμε καλύτεροι με την σοφία των χρόνων τους.

Παράλληλα θα θέλαμε να σας παραθέσουμε ένα σχόλιο που ακούστηκε στην εκδήλωση από τους απόφοιτους για τα έργα που κατασκεύασαν:

«οι δρόμοι των προσπαθειών, οι γέφυρες που ξεπερνούν τα εμπόδια και ενώνουν όχι μόνο περιοχές αλλά και ψυχές και τα κτίρια που στεγαζουν όνειρα και ζωές».

Επιλέξαμε λοιπόν έναν διαφορετικό τρόπο εξιστορίσης και περιγραφής έχοντας στο νου μας την λαϊκή ρήση «μία φωτογραφία αξίζει όσο χίλιες

λέξεις» αποφασίσαμε να αφήσουμε τις εικόνες της εποχής εκείνης να σας μιλήσουν για τότε. Με τις παρακάτω φωτογραφίες ελπίζουμε να πάρετε μια γεύση για την ζωή της εποχής και για τις δραστηριότητες του ΕΜΠ των ετών 1936-1940.

Το φωτογραφικό και το έντυπο υλικό είναι από τα προσωπικά αρχεία των αποφοίτων τους οποίους και ευχαριστούμε για την ευγενική παραχώρησή τους για την δημιουργία από μέρος της Ένωσης Αποφοίτων ιστορικού αρχείου, για την διατήρηση της ιστορικής μνήμης, των τεκτονόμενων της εποχής.

Ομάδα Μπάσκετ από σπουδαστές 4ου και 5ου έτους